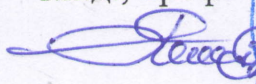

Бекитемин

Б.Сыдыков атындагы КӨЭАУнун
илимий иштер боюнча проректору
т.и.д., профессор М.М.Исманов

« 20 » _____ 2023-жыл

**Б.Сыдыков атындагы Кыргыз-Өзбек эл аралык университетинин
мектепке чейинки жана башталгыч билим берүүнүн педагогикасы жана
усулу кафедрасынын кеңейтилген жыйынынын**

№ 4 ПРОТОКОЛУНАН КӨЧҮРМӨ

« 18 » декабрь 2023-ж.

Ош шаары

Күн тартиби:

Б.Сыдыков атындагы Кыргыз-Өзбек эл аралык университетинин мектепке чейинки жана башталгыч билим берүүнүн педагогикасы жана усулу кафедрасынын изденүүчүсү Кашкариева Миргул Абибиллаевнанын «Кыргыз тилин колледждерде коммуникативдик компетентүүлүккө негиздеп окутуунун технологиялары» деген темада 13.00.02 – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз тили) адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган диссертациялык ишин талкуулоо.

Илимий жетекчиси – п.и.д., профессор Чыманов Жеңишбек Арыпович.
Диссертациянын темасы КӨЭАУнун мектепке чейинки жана башталгыч

билим берүүнүн педагогикасы жана усулу кафедрасынын 2020-жылдын 13-ноябрындагы №3 протоколу менен бекитилген.

Катышкандар:

1. М.С.Кадырова – (13.00.02.) п.и.к., доцент – төрайым
2. Б.С.Чокошева – (13.00.02) п.и.д., профессордун м.а.
3. Ж.А.Чыманов – (13.00.02) п.и.д., профессор
4. А.Т.Саттарова – (13.00.02) п.и.д., профессордун м.а.
5. М. М. Исманов – (05.05.06) т.и.д., профессор
6. Т. Э. Исаков – (13.00.02) п.и.к., доцент
7. З. С. Раимбердиева – (13.00.02) п.и.к., доцент
8. Н. Д.Тилекова – (13.00.02) п. и. к., доцент
9. Ш. Н.Мөндөшев– (13.00.02) п.и.к., доцент
10. З.Ж. Каразакова– (13.00.02) п.и.к., доцент
11. Н.Р. Суранова – (13.00.02) п.и.к., ага окутуучу
12. Г.О.Усарова – (13.00.02) п.и.к., ага окутуучу, катчы
13. Г. М. Калматова – (13.00.02) п.и.к., доцент
14. С.Т. Сарыков – (10.01.01) ф.и.к., доцент
15. И. С. Узакбаев –(13.00.04) п.и.к., доцент
16. Б.Т. Исмаилова – (10.01.01) ф.и.к., доцент
17. Ж.Т. Каденова – (13.00.01), п.и.к., доцент
18. С. К. Жусуева – (10.01.01), ф.и.к., доцент
19. С. К. Эшманова – (10.02.19), ф.и.к., ага окутуучу
20. Р. В. Алиева – (10.01.01), ф.и.к., доцент
21. А.Ы. Орозбаева – ага окутуучу
22. Ж. Р. Имаралиева – ага окутуучу
23. Г.Р.Абдувалиева – ага окутуучу
24. Р. З. Кыргызбаева – окутуучу
- 25.Ж.Р.Осмонова – аспирант
26. Р.Ж.Жумашова – аспирант
27. С.Ж.Исмаилова – аспирант

Күн тартибинде: Б.Сыдыков атындагы Кыргыз-Өзбек эл аралык университетинин кыргыз филологиясы кафедрасынын окутуучусу, мектепке чейинки жана башталгыч билим берүүнүн педагогикасы жана усулу кафедрасынын изденүүчүсү М.А. Кашкариеванын 13.00.02 – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз тили) адистиги боюнча жазган **«Кыргыз тилин колледждерде коммуникативдик компетентүүлүккө негиздеп окутуунун технологиялары»** деген темадагы кандидаттык диссертациясын талкуулоо.

Илимий жетекчиси – п.и.д., профессор Чыманов Жеңишбек Арыпович. Диссертациянын темасы КӨЭАУнун мектепке чейинки жана башталгыч билим берүүнүн педагогикасы жана усулу кафедрасынын 2020-жылдын ноябрь айындагы № 3 протоколу менен бекитилген.

УГУЛДУ:

Төрайым: М.С.Кадырова - п.и.д., доцент, КӨЭАУнун мектепке чейинки жана башталгыч билим берүүнүн педагогикасы жана усулу кафедрасынын башчысы.

Катчы: Г..Усарова – п.и.к., доц. м. а.

Төрайым М. Кадырова: Урматтуу бүгүнкү талкуунун катышуучулары, диссертант Кашкариева Миргул Абибиллаевнанын иши менен таанышкандардын дээрлик баары эле бул жерде окшойт. Анда отурумду баштоого уруксат этсеңиздер. Бүгүн биз мектепке чейинки жана башталгыч билим берүүнүн педагогикасы жана усулу кафедрасынын кеңейтилген отурумуна чогулуп олтурабыз. Күн тартибине изденүүчү Кашкариева Миргул Абибиллаевнанын педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган **«Кыргыз тилин колледждерде коммуникативдик компетентүүлүккө негиздеп окутуунун технологиялары»** деген темадагы диссертациялык ишин талкуулоо коюлган. Талкууга педагогика илимдеринин 3 доктору жана 11 кандидаты, филология илимдеринин 5 кандидаты, 1 техника илимдеринин доктору, 3 ага окутуучу

жана 1 окутуучу, 3 аспирант катышууда. Күн тартиби боюнча кимиңиздерде кандай сунуш-пикирлер бар?

Отурумдун катышуучулары: Сунуштар жок. Күн тартиби бекитилсин.

Төрайым М.С. Кадырова: Анда диссертациялык ишинин мазмуну менен тааныштыруу үчүн сөздү диссертант Кашкариева Миргул Абибиллаевнага берсек. Регламентти тактап алалы, 15 мүнөт берсек жетиштүү болот го.

Издөнүүчү М.А. Кашкариева: Саламатсыздарбы урматтуу төрайым, бүгүнкү талкуунун урматтуу катышуучулары, биздин диссертациялык ишибиздин темасы «**Кыргыз тилин колледждерде коммуникативдик компетентүүлүккө негиздеп окутуунун технологиялары**» деп аталат. Иштин шифри: 13. 00. 02 – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз тили).

Илимий жетекчи: педагогика илимдеринин доктору, профессор Чыманов Жеңишбек Арыпович.

Уруксат берсеңиздер, иштин кыскача мазмуну менен тааныштырууга өтсөм.

Теманын актуалдуулугу. Колледж атайын орто кесиптик билим берүүчү окуу жайы катары 2000-жылдардын башынан тартып ачылып, Кыргызстандагы билим берүүчү, адистерди даярдоочу келечектүү мекеме катары таанылган. Орто кесиптик билим берүүчү окуу жайларында окууга болгон суроо-талаптар улам барган сайын өсүп, колледждердин көбөйүшү, даярдалуучу адистиктер да учур талабына ылайык улам арбып бара жатат.

Колледждердин сандык жана сапаттык жактан өсүп-өнүгүшү, аларда окууну-каалагандардын улам көбөйүшү төмөнкү жагдай-шарттар менен түшүндүрүлөт:

- окууга өтүүгө коюлган талап-шарттардын кыйла жөнөкөйлүгү;
- окууга 9-класстын жана 11-класстын бүтүрүүчүлөрүнүн бирдей мүмкүнчүлүктөрү;
- билим алуу программасын өздөштүрүүсү;

- 9-класстын бүтүрүүчүлөрүнүн орто билимге жана белгилүү бир кесипке кыска мөөнөттө ээ болуусу;
- кесипке ээ болууда практикалык көндүмдөргө өзгөчө көңүл бурулушу;
- кесибин тастыктаган атайын дипломдорду алышы;
- бир эле учурда бир нече кесипти өздөштүрүүгө шарттардын түзүлүшү;
- жогорку окуу жайларына өтүү мүмкүнчүлүгүнүн түзүлүшү.

Көпчүлүк колледждердин жогорку окуу жайларынын тутумунда ачылышы жана аны бүтүрүүчүлөр ошол эле окуу жайында жогорку билим алууну улантуу укугуна ээ болушу жана башкалар. Колледждерде окууну каалагандардын санынын өсүшү тиешелүү министрликтердин, айрыкча, Билим берүү жана илим министрлигинин азыркы кыргыз коомунун социалдык, адистик суроо-талаптарын, белгилүү бир адистерге болгон муктаждыктарын аныктап, тактап, аларга ылайык улам жаңы адистиктерди ачууга болгон алгылыктуу аракеттерине да байланыштуу болууда. Биздин бекем ишенимбизде, кыргыз тилин колледждерде окутуунун методикасы эки предмет катары окутуу жана каражат катары колдонуу багыттарында иштелиши керек. Кыргыз тилин предмет катары окутуунун методикасы илими төмөнкү маселелерди дагы тактап, конкреттештирүүсү зарыл.

Колледждер үчүн кыргыз тилин окутуунун технологияларын иштеп чыгуу тилди окутууга коюлуп жаткан соңку суроо-талаптарга ылайык аткарылышы зарылдык болуп саналат. Орто кесиптик окуу жайы орто мектеп менен жогорку окуу жайынын ортосунан орун алгандыктан, окутуунун технологиялары да колледждердин өзгөчөлүктөрүнө, студенттердин жаш курагына жана болочок кесиби менен биримдикте иштелип чыгышы керек. Биздин оюбузча, кыргыз тилин колледждерде окутуунун технологиялары төмөнкү багыттарда аткарылышын билим берүүгө коюлуп жаткан соңку суроо талаптарга ылайык аткарылышы зарылдык болуп саналат. Орто кесиптик окуу жайы орто мектеп менен жогорку окуу жайынын ортосунан орун алгандыктан, окутуунун технологиялары да колледждердин өзгөчөлүктөрүнө,

окуучулардын жаш курагына жана болочок кесиби менен биримдикте иштелип чыгышы керек. Студенттердин кыргыз тилиндеги коммуникативдик компетентүүлүктөрүн калыптандырып, аны андан ары өркүндөтүүдө сүйлөөнүн, коммуникациянын болушун камсыз кылган негизги технологияларды иштеп чыгуу азыркы колледждерде **учурдун актуалдуу маселеси** болуп саналат.

Кыргыз тилин колледждерде окутуу процессинде ар бир студенттин баарлашуу маданиятын арттыруу маселеси, окутуудагы бул зарылдык биздин ишибиздин темасын **«Кыргыз тилин колледждерде коммуникативдик компетентүүлүккө негиздеп окутуунун технологиялары»** деп алууну шарттады.

Изилдөөнүн максаты. Студенттердин кыргыз тилин коммуникативдик компетентүүлүккө негиздеп окутуунун технологияларын иштеп чыгуу, жыйынтыктарын эксперименттик текшерүүлөрдөн өткөрүү. Мындай максатты жүзөөгө ашыруу үчүн төмөнкүдөй милдеттердин чечилишин көздөдүк.

Изилдөөнүн милдеттери.

1. Коммуникативдик компетентүүлүктүн лингвистикалык жактан изилдениши, педагогикалык жана психологиялык жактан иштелишин иликтеп, жалпылаштыруу;
2. Колледждерде кыргыз тилин окутуудагы коммуникативдик компетентүүлүккө негизделген технологияларды иштеп чыгуу;
3. Орто кесиптик окуу жайларында кыргыз тили курсунда окутуунун теориядагы, практикадагы абалын үйрөнүү жана аны жакшыртуунун жолдорун белгилөө;
4. Орто кесиптик окуу жайларында “Кыргыз тили” курсун окутуунун натыйжалуу формаларын, каражаттарын жана методдорун аныктап, изилдөөдөн алынган натыйжаларды эксперименттен өткөрүү жана изилдөөдөн алынган жыйынтыктарды практикага сунуш кылуу.

Изилдөөнүн илимий жаңылыгы болуп:

- коммуникациянын лингвистика менен психология илимдеринде изилдениши иликтөөгө алынуу менен, алардын педагогикада иштелип чыгышы талдоого алынып жана кыргыз тилин окутууда пайдалануунун теориялык маселелери аныкталып берилгендигинде;
- студенттердин коммуникативдик компетенттүүлүктөрүн өркүндөтүүнүн негизги каражаты катары кеп ишмердүүлүгү алынгандыгында;
- коммуникативдик компетенттүүлүккө негиздеп окутуу технологияларынын иштелип чыгышында.

Изилдөөдөн алынган натыйжалардын практикалык баалуулугу.

-Изилдөөдөн алына турган натыйжалар жана сунуш кылына турган негизги жоболор колледждин кыргыз тили предметинин окутуучуларына окутуунун мазмунун, сабактын максатын так аныктоого, билим берүүнүн формаларын жана методдорун, каражаттарын (технологияларын) туура тандап, сабакты туура уюштурууга практикалык көмөк көрсөткөндүгүндө;

.. Жогорку окуу жайларынын филологиялык билим берүү багытында окуп жаткан студенттерге педагогикалык практика мезгилинде кыргыз тилин окутууда жана курстук, бүтүрүүчү квалификациялык иштерди аткарууда пайдаланыла тургандыгында.

Изденүүчүнүн жеке салымы. Изилдөөдөгү теориялык, методикалык жана практикалык маселелер толугу менен изденүүчү тарабынан жекече иштелди. Практикалык сунуштарды берүүдө илимий-методикалык эмгектерге таянуу менен изденүүчүнүн жеке тажрыйбасы да пайдаланылды. Коммуникативдүүлүктүн кыргыз тили сабагында колдонуунун ык-жолдору технологияларынын үлгүлөрү өз алдынча иштелди. Алынган натыйжалар, сунуштар боюнча сабактар изденүүчүнүн өзү тарабынан өтүлдү жана анын сунуш кылган үлгүлөрү менен педагогикалык эксперименттик текшерүүлөрдөн өтүп, алынган жыйынтыктар боюнча иштин мазмунуна толуктоолор изденүүчү тарабынан өз алдынча иштелди.

Коргоого коюлуучу негизги жоболор:

1. Кыргыз тилин колледждерде коммуникативдик компетенттүүлүккө негиздеп окутууда коммуникация (баарлашуу) боюнча лингвистика жана психология илимдеринин тыянактарына, жыйынтыктарына таянуу менен алардын педагогикада иштелип чыгышын айкалыштыруу гана жакшы натыйжаларга жетишүүгө шарт түзөт.

2. Кыргыз тилин коммуникативдик компетенттүүлүккө негиздеп окутууда педагогикалык – дидактикалык маселелер ошондой эле психологиялык маселелер менен биримдикте чечилиши зарыл.

3. Коммуникативдик компетенттүүлүккө негиздеп окутууда күтүлгөн натыйжаларды окутуунун интерактивдүү методдорун чыгармачылык менен колдонуу азыркы мезгилдин талабы болуп саналат.

Изилдөөдөн келип чыккан корутундулардын ишенимдүүлүгү жана жыйынтыктарынын негиздүүлүгү: ишти жүргүзүүдө алдын ала аныкталган белгиленген методологиялык негиздердин алкагында предметтин, милдеттердин адекваттуу жолдорун комплекстүү изилдөө методдоруна таянып проблеманы теориялык өңүттөн үйрөнүүгө, анализдөө жана синтездөө жолу менен жүргүзүлгөндүгүндө.

Изилдөөнүн эксперименталдык базасы.

Батыраалы Сыдыков атындагы Кыргыз-Өзбек эл аралык университетинин кесиптик колледжи, М.М.Адышов атындагы Ош технологиялык университетинин гуманитардык-технологиялык колледжи, Баткен областындагы М.М.Таиров атындагы Кызыл-Кыя гуманитардык педагогикалык институтунун орто кесиптик колледжи ошондой эле Жалал-Абад областындагы Жалал-Абад колледжи болду.

Диссертациялык изилдөө иштери төмөнкү үч этапта жүргүзүлдү. Эксперименттин алгачкы мезгилинде, тагыраак айтканда, **эмпирикалык байкоо жүргүзүү этабында (2020 - 2021- жылдар)** изилдөө ишинин темасына

байланышкан нормативдик документтер үйрөнүлдү, теориялык, педагогикалык, психологиялык жана методикалык адабияттар кеңири талдоого алынды. Аталган колледждердин окутуучуларынын сабактарына катышып, алдыңкы окутуучулардын иш тажрыйбалары үйрөнүлдү жана жалпылаштырылды.

Коммуникативдик компетентүүлүк боюнча студенттердин сүйлөө кеби билими менен билгичтиктери аныкталды, изилдөөнүн жүрүшүндө эске алынышы керек болгон айрым проблемалар белгиленди.

Эксперименттин экинчи мезгили 2021-2022-жылдарды камтып, аныктоо этабында “Кыргыз тили” курсун коммуникативдик компетентүүлүктүн негизинде өздөштүрүүнүн илимий-методикалык аппараты иштелип чыкты, натыйжалуу сабактардын структуралары түзүлүп, мазмун, форма, методдор, ык-амалдар, суроо-тапшырмалардын системалары, алардын дидактикалык параметрлери, педагогикалык шарттары аныкталды.

Эксперименттин жыйынтыктоочу үчүнчү мезгилинде (2022-2023-жылдар) “Кыргыз тили” курсун компетентүүлүктүн негизинде окутуу боюнча иштелип чыккан методдор, сабактардын формалары орто кесиптик окуу жайларынын практикасында эксперименталдык жана байкоочу тайпаларда текшерилди. Дидактикалык айрым материалдар ылайыгына жараша толукталды.

Мында да эксперименталдык жана контролдук тайпалардагы студенттер өздөрү адистигине байланыштуу текстинен алынган мисалдар аркылуу талдоо иштерин жүргүзүштү.

Иштин аягында төмөнкүдөй практикалык сунуштар иштелип чыгылып, колледждердин практикасына сунуш кылынды:

1. Кыргыз тилинин колледждердин курсунда коммуникативдик компетентүүлүккө негиздеп окутуу методикасынын бүгүнкү күнгө карата коюлуп жаткан соңку мезгилдердеги педагогикалык, дидактикалык жана илимий-методикалык талаптарды толук кандуу канааттандыра албай

жаткандыгы мындай маанилүү жумуштардын мазмуну менен формаларын жакшыртууну талап кылат.

2. Колледждин кыргыз тили окутуучуларынын кыргыз тили курсун коммуникативдик компетенттүүлүктүн негизинде натыйжалуу окутуу ишмердүүлүгүн калыптандыруунун педагогикалык, дидактикалык, илимий-методикалык, адабий - теориялык негиздерин, шарттарын жана өбөлгөлөрүн системалуу негизде иштеп чыгуу сунуш кылынат.

3. Кыргыз тили курсун окутуунун теориялык, педагогикалык, дидактикалык жана илимий-методикалык принциптерин теория менен практиканын айкалышында караган мезгилде анын жеке предметтик (методикалык) принциптердин артыкчылыкта кароо сунушу бар.

4. Студенттин адеп-ахлагын, инсандык касиеттерин, сабаттуу оозеки жана жазуу речин калыптандырууда, кесиптик лексиканын алкагында кыргыз тилин окутуунун коммуникативдик компетенттүүлүккө негизделген технологиялары предметтик компетенттүүлүктүн базасы катары каралышы керек.

5. Колледждерде кыргыз тили курсун коммуникативдик компетенттүүлүккө негиздеп окутуунун жана сабактарда интерактивдүү, инновациялык методдорду колдонуп иштелген илимий-методикалык негиздери окутуунун натыйжалуу формалары, жолдору жана каражаттары катары каралышы абзел.

6. Колледждерде “Кыргыз тили” курсун өздөштүрүү боюнча сабактарды уюштуруунун методикалык сунуштары иштелип чыккан ар бир изилдөө, анын эксперименталдык иштеринин натыйжалары тынымсыз практикага сунуш кылынып турулушу керек.

Төрайым М.С.Кадырова: Изденүүчү өзүнүн изилдөө ишинин жалпы мазмуну менен тааныштырды, эми суроо-жоопторго өтсөк. Суроолоруңуздарды берсеңиздер болот.

Т.Э.Исаков: 1-суроо. Окутуудагы бир нечелеген компетентциялардын ичинен эмне үчүн дал ушул коммуникативдик компетенцияны тандап алдыңар?

2-суроо. Коммуникативдүүлүк дегенди кандай чечмеледиңер, кандай түшүнөсүңөр?

Изденүүчү М.С.Кашкариева: Рахмат. 1.Орто кесиптик билим берүүнүн стандартында бир нече компетенциялар берилген. Биз анын ичинен коммуникативдик компетенцияны тапдап алганыбыздын себеби учурда иш берүүчүлөр да ар дайым коммуникативдүү адисти талап кылышат. Демек ар бир багыт үчүн коммуникативдүү адис учур талабы.

2.Коммуникативдүүлүктү иштин биринчи главасында бир нече окумуштуулардын көз караштарына салыштырып, аны лингвистикадагы изилдөөнүн жаңы багыттарына жана жаңы парадигмаларына кайрылганбыз. Лингвистикадагы 2005-жылы жарык көргөн Н.Ф.Алефиренконун «Современные проблемы науки о языке», 2006-жылы басылган Л.Н.Чурилинанын «Актуальные проблемы современной лингвистики», В.А.Маслованын 2008-жылы чыккан «Современные направления в лингвистике», Т.С.Маразыковдун 2014-жылы басылган «Текст маалымат алмашуунун негиздери» жана башка эмгектерди көрсөтүүгө болот». Ал эми психология илими коммуникацияны «баарлашуу» (общение) деген аталышта карап, баарлашуунун психологиясын илимдер аралык мамилелер маселеси менен биримдикте карайт. Илимдин бул тармагында баарлашуунун бул мүнөздөмөсү, каражаттары, факторлору, баарлашууда таасир этүүнүн жолдору, каражаттары, баарлашуунун курактык өзгөчөлүктөрү ж.б. тууралуу психологиялык өнүктөн изилдөөлөрдү жүргүзөт. Баарлашуунун психологиясы илиминин көрүнүктүү өкүлдөрү болуп В.М.Мясищев, А.А.Бодалев, А.Г.Ковалев, Б.Г.Аняньев, А.В.Волкова, Б.Ф.Ломов, А.А. Леонтьев, У.П.Ильин жана башкалары эсептелет. Биз ишибизде психологдордун эмгектеринде зарылдыгына жараша кайрылабыз.

Ш. Н. Мөндөшев : Эксперименттик иштин базасы кайсыл колледждер болду жана кандай адистиктерде жүргүзүлдү?

Изденүүчү М.А.Кашкариева: Эксперименттик иштин базасы Ош областындагы Батыраалы Сыдыков атындагы Кыргыз-Өзбек эл аралык университетинин кесиптик колледжи, М.М.Адышов атындагы Ош Технологиялык университетинин гуманитардык-технологиялык колледжи, Баткен областындагы М.М.Таиров атындагы Кызыл-Кыя гуманитардык институтунун орто кесиптик колледжи жана Жалал-Абад Мамлекеттик университетинин колледжинде жүргүзүлдү. Иштин практикалык сунуштары колледждердин бардык адистиктери үчүн сунушталат. Анткени кыргыз тили бардык колледждердин 9-класс базасы жана 11-класс базасынын 1-курстарына өтүлөт.

З.С.Римбердиева: 1-суроо. Коммуникацияны эмне үчүн баарлашуу деп жатасыз?

2- суроо.Бир топ илимпоздордун пикирлерине таяныптырсыз, окумуштуу С.Рысбаевдин пикирин кандай ишке ашырдыңыз?

Изденүүчү: 1. “Коммуникация” терминин биз иштин мазмунунда баарлашуу деп бергенбиз, анткени баарлашуу-бул пикир алышуудагы, сүйлөшүүдөгү интерактивдүүлүк, чын жүрөктөн сырдашуу, ой бөлүшүү, маалымат алуу жана маалымат берүү,жандуу жана максаттуу сүйлөшүү, алдын ала болжолдоштурулган так натыйжа алууга багытталган пикир алышуу, үзүрлүү жана моокум кана сүйлөшүү жана эне тилди, анын мүмкүнчүлүктөрүн илимий ишмердүүлүктүн бардык чөйрөлөрүндө жигердүү колдонуу жана башкалар. Муну менен бирге эле Ж.Чыманов баарлашуу сөзүнүн этимологиясынан кабар берип, анын кыргыз тилинде, кыргыз диалектилеринде колдонулган маанилерин тиешелүү сөздүктөргө таянуу менен түшүндүрүп берген. Биз термин боюнча жыйынтыктап айтсак, «коммуникация» терминин кыргыз тилинде «баарлашуу» деп алынышын колдойбуз.

2.Иштин мазмунунда кыргыз эл жазуучусу профессор С.К.Рысбаевдин кеп ишмердүүлүк туурасындагы ой-пикирлери да берилген анда: «Текст-кеп ишмердүүлүгүнүн продуктусу, текстти окутууну этно педагогикалык нукта өркүндөтүү проблемасы кыргыз педагогика илиминин алдында учурдагы актуалдуу маселе»-деп белгилеп, аны этнопедагогикалык негизде окутууну жана изилдөөнү маанилүү деп билдирет.

Г.М.Калматова: 1. Дидактикада жана методикада компетентүүлүк боюнча кайсыл окумуштуулардын пикирлерин карадыңар?

2.Коммуникативдик компетентүүлүктүү түзүү үчүн кандай шарттар керек?

3.Коммуникативдик компетентүүлүктү калыптандырууда тексттин аткарган кызматы кандай?

Изденүүчү:1.Дидактикада жана методикада коммуникативдик компетентүүлүктүн компоненттик курамын, анын структурасын изилдеген орус окумуштуулардан И.Л.Бим, И.А.Зимняя, А.И.Максимова, А.В.Хуторский ошондой эле чет өлкөлүк окумуштуулардан Д.Хаймс, А.Холидей, Ян Ван Эк ж.б. ларды изилдөөдө белгилегенбиз.

2. Ал эми коммуникативдүүлүктүн компетенциясын түзүү үчүн бир нече шарттар керектелет мисалы: сөздүн үзгүлтүксүз оозеки сүйлөө практикасы, бардык көнүгүүлөрдүн тигил же бул деңгээлде оозеки сүйлөөнүн болушу, коммуникативдик баалуу материалдарды колдонуу, студенттердин оозеки сүйлөө, ой жүгүртүү жигердүүлүгүн дайыма активдештирип туруу ошондой эле сабактын речтик мүнөздөмөсү.

3.Коммуникативдик компетенцияны калыптандырууда текст ойду өз алдынча тактай алууга, негизги ой боюнча жеке пикирин айтууга, жеке пикирин коргоого, тексттин каармандарына мүнөздөмө берүүгө, тайпадагы студенттердин пикирлерине кошулууга, студент жекече тыянак чыгарууга кызмат кылат деп баса белгилесек болот.

З.Ж.Каразакова:1.Иштин мазмунунда коммуникативдүүлүктүн каражаттарын кандай бөлүштүргөнсүз?

Издөнүүчү: Рахмат.1.Биз иштин мазмунунда коммуникативдүүлүктүн каражаттарын тилдик жана тилдик эмес каражаттар деп бөлүштүргөнбүз.Тилдик каражаттарга-монолог, диолог, баяндама, сүйлөө, лекция ж.б. ал эми тилдик эмес каражаттарга - ымдоо-жаңсоо, мимика, аракеттер, предметтер, көздөр, символдор ж.б.

И.С.Узакбаев: Иштин эксперименталдык бөлүгүндө кайсыл методдор пайдаланылды?

Издөнүүчү: Рахмат сурооңузга. Изилдөөнүн максатына жана милдеттерине ылайык төмөнкү методдор пайдаланылды: колледждерде кыргыз тилин окутуунун тарыхын изилдөө үчүн, адабияттарды өздөштүрүү талдоо жана салыштыруу аркылуу коммуникативдик компетенциянын терминдеринин маңызын ачуу үчүн илимий-теориялык методдору, талдоо жана жалпылоо, практикалык тажрыйбаларды талдоо жана жалпылаштыруу методу, сурамжылоо жана аңгемелешүү методу пайдаланылды жана анын негизинде эксперименталдык бөлүгүбүз өз максатына жетти.

Б.Т.Исмаилова: Иштин эксперименталдык бөлүгүндө колледждердин нормативдик документтерине басым жасалдыбы?

Издөнүүчү: Рахмат сурооңузга, иштин эмпирикалык байкоо жүргүзүү этабында (2020 - 2021- жылдар) изилдөө ишинин темасына байланышкан ар бир колледждин нормативдик документтери үйрөнүлдү, салыштырылды, теориялык, педагогикалык, психологиялык жана методикалык адабияттар кеңири талдоого алынды. Аталган колледждердин окутуучуларынын сабактарына катышып, алдыңкы окутуучулардын иш тажрыйбалары үйрөнүлдү жана жалпылаштырылды. Коммуникативдик компетентүүлүк боюнча студенттердин сүйлөө кеби билими менен билгичтиктери аныкталды, изилдөөнүн жүрүшүндө эске алынышы керек болгон айрым проблемалар белгиленди.

Төрайым: Урматтуу коллегалар, суроолор жок болсо, суроону ушуну менен токтотсок. Диссертанттын өз алдынча изилдөө жүргүзгөнү көрүнүп турат, сүйлөгөнү ордунда, бир топ илимий адабияттар менен тааныш экен. Эми

талкууга өтсөк, педагогика илимдеринин доктору, профессордун милдетин аткаруучу Б.С.Чокошева жана педагогика илимдеринин кандидаты, доцент Н.Д.Тилекова рецензент катары атайын рецензия жазышкан. Рецензиялар жазма түрүндө да берилет. Сөз педагогика илимдеринин доктору, профессордун милдетин аткаруучу Б.С.Чокошевага берилет.

Б.С.Чокошева: Рахмат, негизинен диссертациялык иш Батыралы Сыдыков атындагы Кыргыз-Өзбек эл аралык университетинин мектепке чейинки жана башталгыч билим берүүнүн педагогикасы жана усулу кафедрасында аткарылган. Илимий жетекчи: педагогика илимдеринин доктору, профессор **Чыманов Жеңишбек Арыпович.** Диссертация киришүүдөн, үч баптан жана алардан келип чыккан корутундулардан, жалпы корутундудан жана практикалык сунуштардан, библиографиядан (160 аталыш), таблицалардан (21), сүрөттөрдөн (4) тиркемеден (3) турат. Иштин жалпы көлөмү – 174-бет.

Миргул Абибиллаевнанын тандап алган темасы кыргыз тилин окутуу методикасы илиминде, кыргыз тилин колледждерде коммуникативдик компетенттүүлүккө негиздеп окутуунун технологиялары атайын кеңири деңгээлде биринчи жолу изилденип жатат десек жаңылышпайбыз. Албетте, бул проблемага бир топ изилдөөчүлөр тийип-өтүп, өздөрүнө койгон максатка жараша айткан ойлору аз эмес, бирок кыргыз тилин колледждерде коммуникативдик компетенттүүлүккө негиздеп окутуунун технологияларын ийне-жибине чейин анализдеген иш алгачкы жолу изилденип отурат десек аша чапмайбыз. Мына ушул жагынан алганда бүтүн изилденип жаткан проблеманын актуалдуулугун жана жаңычылыгын далилдеп турат. Белгилүү эмеспи, ар бир изилдөөчү өзүнө койгон максатты, проблеманы ачып берүүдөн мурда ретроспектүү ой жүргүзүүгө тийиш, өзүнө чейин топтолуп калган историографияга мамиле жасоо, өз оюн айтуу – изилдөөчүнүн негизги милдети.

Мына ушул жагынан алып караганда **Миргул Абибиллаевнанын** илимий изилдөөсү өтө маанилүү жана актуалдуу темага арналып

жазылгандыгын кубаттап коюу керек. Биз диссертация менен таанышкан соң изденүүчү Кашкариева Миргүл Абибиллаевна тарабынан жүргүзүлгөн кыргыз тилин колледждерде окутуу багытындагы диссертациялык изилдөө бүгүнкү күн үчүн актуалдуу жана азыркы күн үчүн да зарыл эмгек болгон деп айтууга болот. Коргоого сунуш кылынып жаткан кандидаттык диссертация диссертациялык кеңештин профилине туура келет. Иште 13.00.02 – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз тили) адистигинин паспортуна толугу менен жооп берүүчү кыргыз тилин окутуунун теориясы жана практикасы боюнча изилдөө заманбап талаптарга ылайык жүргүзүлгөн.

Иштин максаты катары студенттердин кыргыз тилин коммуникативдик компетенттүүлүккө негиздеп окутуунун технологияларын иштеп чыгуу, жыйынтыктарын эксперименттик текшерүүлөрдөн өткөрүү, практикада колдонууга сунуш кылуу, натыйжалуулугун аныктоо болгон. Бул максаттарга жетүү үчүн иште өзүнүн милдеттери:

Киришүү бөлүмүндө теманын актуалдуулугу, изилдөөнүн максаты, милдеттери, жаңылыгы, апробацияланышы ж.б. тууралуу жалпы маалыматтар берилген.

« Кыргыз тилин колледждерде коммуникативдик компетенттүүлүккө негиздеп окутуунун жалпы теориялык маселелери» деп аталган 1-главада кыргыз тилин колледждерде коммуникативдик компетенттүүлүккө негиздеп окутуунун теориялык жана практикалык жактан изилдениши, кыргыз тилин колледждерде компетенттүүлүккө негиздеп окутуунун илимий-теориялык жактан калыптанышы, ушундай маани-максатта окутуу компетенттүүлүккө негиздеп чагылдырылат.

Диссертант студенттерде коммуникативдик компетенттүүлүктөрдү калыптандырып, өркүндөтүүдө алардын сүйлөөсүнө гана көңүл бурбастан, угуусуна, уга билүүсүнө да кам көрүп, ага карата тиешелүү ык-жолдорду колдонуп, конкреттүү каражаттарды пайдалануу зарыл экендигин белгилейт. Диссертант өзүнүн диссертациясында «коммуникация», «маалымат алмашуу», «сүйлөшүү», «кеп», «сүйлөө процесси» ж.б. аталыштар менен берилген,

психология, лингвистика, педагогика ж.б. илимдерде максаттарына ылайык иликтенип келе жаткан адамдардын ортосунда өз ара пикир алышуусун, сүйлөшүүсүн, карым-катышын тейлеп келе жаткан процессти, соңку мезгилдерде кеңири колдонула баштаган «баарлашуу» сөз-термин аркылуу белгилөөнү сунуштайт.

Диссертациянын 2-главасы **“Кыргыз тилин колледждерде коммуникативдик компетенттүүлүккө негиздеп окутуу боюнча изилдөөнүн материалдары жана методдору”** деп аталып кыргыз тилин колледждерде коммуникативдик компетенттүүлүккө негиздеп окутуунун зарылдыгы көрсөтүлөт жана бул багыттагы ойлору мисалдар аркылуу тастыкталат. Кыргыз тилин колледждерде коммуникативдик компетенттүүлүккө негиздеп окутуу боюнча окуу стандартына, окуу программаларына, окуу китептерине анализ жүргүзүлөт, алар илимий изилдөөнүн материалдары катары главанын 1-бөлүмүндө чагылдырылат.

Диссертацияда изилдөөнүн методологиялык негиздерин аныктоодо, теориялык зарыл маселелерди чечүүдө илимий эмгектерди талдоо, мугалимдер менен аңгемелешүү, сабактарга катышуу жана аларды талдоо, анкеталык сурамжылоо, жазуу иштерин жүргүзүү жана талдоо, анализ жана синтез, педагогикалык эксперимент ж.б. методдор туура табылган жана эффективдүүлүгүн көрсөткөн.

Колледждерде кыргыз тилин коммуникативдик компетенттүүлүккө негиздеп окутуунун технологияларын өнүктүрүүдө, сабак процессинин натыйжалуулугун жогорулатуу үчүн заманбап коммуникативдик усулдарды колдонуу, кеп ишмердүүлүгүнүн түрлөрүн пландуу пайдалануу, аларды санариптик технологиялар менен айкалыштыруунун мааниси чоң экендиги диссертациянын эксперименталдык бөлүгүндө далилденет.

3-глава **“Кыргыз тилин колледждерде коммуникативдик компетенттүүлүккө негиздеп окутуунун технологиялары”** деп аталат. Коммуникативдик компетенттүүлүккө негиздеп окутууда күтүлгөн натыйжаларды окутуунун интерактивдүү методдорун чыгармачылык менен

колдонуу учурдун талабы. Бул главада коммуникациянын лингвистика менен психология илимдеринде изилдениши иликтөөгө алынып, алардын педагогикада иштелип чыгышы талдоого алынып жана кыргыз тилин окутууда пайдалануунун теориялык маселелери аныкталып берилген. Колледждердеги студенттердин коммуникативдик компетенттүүлүктөрүн өркүндөтүүнүн негизги каражаты катары кеп ишмердүүлүгү боюнча да каралган. Окутуунун методикасын өркүндөтүү боюнча коммуникативдик компетенттүүлүккө негиздеп окутуу технологиялары, ыкмалар жана жолдор, каражаттар иштелип чыккан жана алар мугалимдерге сунушталган. Методологиялык жоболор жана методдордун биримдигинен келип чыккан теориялык тыянактардын ишенимдүүлүгүн автор туура таба алган. Изденүүчү колледждерде кыргыз тилин окутуу багытындагы тажрыйбасын жана методикалык, коммуникативдик изилдөөлөрдү илимий эмгегинде колдоно алган. Кыргыз тилин колледждерде коммуникативдик компетенттүүлүккө негиздеп окутуунун технологиялары боюнча материалдарды пайдаланып окутуунун зарылдыгы далилденген.

Изилдөөдөгү теориялык, методикалык жана практикалык маселелер толугу менен изденүүчү тарабынан жекече иштелген. Практикалык сунуштарды берүүдө илимий-методикалык эмгектерге таянуу менен изденүүчүнүн жеке тажрыйбасы да пайдаланылган. Алынган натыйжалар, сунуштар боюнча сабактар изденүүчүнүн өзү тарабынан өткөрүлүп, сунушталган үлгүлөр педагогикалык эксперименттик текшерүүлөрдөн өткөрүлүп, алынган жыйынтыктар боюнча иштин мазмунуна толуктоолор изденүүчү тарабынан киргизилген.

Кашкариева Миргул Абибиллаевнанын диссертациялык изилдөөсү теориялык жаңылыгы жана практикалык мааниси боюнча өз алдынча аткарылган, илимий жоболору жана корутундулары кыргыз тилин колледждерде коммуникативдик компетенттүүлүккө негиздеп окутуу технологиялары багытына арналган, кыргыз тилин окутуу методикасы илимине салым кошкон, толук бүткөрүлгөн илимий иш болуп саналат.

Диссертациялык иште кездешкен айрым бир мүчүлүштөр төмөнкүлөр менен байланыштуу: Изилдөөнүн кээ бир жетишпей калган жактарына мен төмөнкүлөрдү көргөзөт элем:

Биринчиден, М.А.Кашкариева технологияларын тарыхый-салыштырма иретинде, кыргыз тилин колледждерде коммуникативдик компетенттүүлүккө негиздеп окутуу технологияларын, коңшулаш элдердин тилдерди окутуунун технологиялары менен салыштырып изилдесе иш дагы маанилүү болмок;

Экинчиден, казак элинин тилдерди окутуу өзгөчөлүктөрүнө басым жасоо менен чогуу, түрк элдеринин колледждердеги коммуникативдик компетенттүүлүккө негиздеп окутуу технологияларын изилдөөчү окумуштуулардын иштерин, пикирлерин көбүрөөк пайдаланса болмок.

Үчүнчүдөн, диссертациялык иштин жалпы көлөмү көп, кыскартуу зарыл.

Жалпылап айтканда, **Кашкариева Миргул Абибиллаевнанын** изилдөөсү өзүнүн максатына жеткен иш, диссертацияга тиешелүү макалалары жетиштүү, авторефераты диссертациялык орчундуу маселелерин камтый алган.

Кашкариева Миргулдун диссертациялык иши 13.00.02 – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы жана методикасы (кыргыз тили) адисиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган иш катары Жогорку аттестациялык комиссиянын талаптарына жооп берет, аны коргоого алып чыгууга сунуштайм.

Төрайым: Сөз экинчи рецензент п.и.к., доцент Н.Д.Тилековага берилет.

Н.Д.Тилекова: Колледждерде окууну каалагандардын санынын өсүшү тиешелүү министрликтердин, айрыкча, Билим берүү жана илим министрлигинин азыркы кыргыз коомунун социалдык, адистик суроо-талаптарын, белгилүү бир адистерге болгон муктаждыктарын аныктап, тактап, аларга ылайык улам жаңы адистиктерди ачууга болгон алгылыктуу аракеттерине да байланыштуу болууда. Соңку учурда кайсы гана предметти окутуунун мазмуну болбосун аны аныктоо компетенцияларга негиздеп жүргүзүү кеңири практикаланып келет. Демек, бул маселенин азыркы суроо-

талаптарга ылайык так аныкталышынын теориялык жана практикалык мааниси чоң деп белгилөөгө болот. Орто кесиптик билим берүүчү окуу жайларында кыргыз тилин окутуунун методикасында тилди окутуунун аныктоодо соңку мезгилдерде артыкчылыктуу маани бериле баштаган кесиптик лексика маселесине олуттуу мамиле мазмунун жасоо зарылдыгы бар.

Диссертациялык иш изилдөөнүн илимий негизи тууралуу түшүнүк берген киришүүдөн, 3 главадан жана алардан келип чыккан корутундулардан, жалпы корутундудан, пайдаланылган адабияттардын тизмесинен турат. Иштин 10-бетинде лингвистикадагы изилдөөнүн жаңы багыттары жана жаңы парадигмалары тууралуу орус жана кыргыз тил илиминде соңку мезгилдерде бир катар фундаменталдуу эмгектер жаралгандыгына өз алдынча талдоо менен кайрылган.

Диссертациянын 1-баптын бөлүмдөрү «коммуникациянын лингвистикада изилдениши», «коммуникациянын психологияда изилдениши» жана «баарлашуунун педагогикалык жактан иштелиши» деп аталып, анда «коммуникативдүүлүк», «баарлашуу», «компетенция» ошондой эле «коммуникативдик компетенттүүлүк» түшүнүктөрүнө терминологиялык анализ берген. Коммуникациянын теориясынын негизги максаты - коммуникациянын проблемаларын, коомчулук менен байланышкан чөйрөлөрдөгү адистердин коммуникативдик мүмкүнчүлүктөрүн өкүп-үйрөнүү, коомдук социалдык системасында иштеген адамдын зарыл болгон баарлашуу чөйрөлөрүндө керектүү болгон коммуникативдик компетенттүүлүгүнүн маанисин, жолун иликтөөгө алынган

2-бап «Кыргыз тилин колледждерде коммуникативдик компетенттүүлүккө негиздеп окутуу боюнча изилдөөнүн материалдары жана методдору» деп аталып иштин методологиясы менен методдоруна жана толугу менен эксперименталдык - тажрыйбалык иштердин жүрүшүнө багытталып, коммуникативдик компетенцияны калыптандыруунун жолдору, ыкмалары, шарттары тууралуу кенен сөз болот.

3-бап «Кыргыз тилин коммуникативдик компетенцияга негиздеп окутуунун технологиялары» деп аталып, анда кыргыз тили боюнча өтүлүүчү ар бир сабак коммуникативдик практикалык көндүмдөрдү калыптандырууга багытталышы туурасындагы аныктоо киргизилген. Сабакта студенттер сүйлөй билүүнүн, улууну урматтап, кичүүнү ызаттоонун маектешүүнүн, баарлашуунун, бири-бирин баалап, сыйлашуунун этикетине, лексикалык, грамматикалык материалдарды пайдалануу менен оозеки, жазуу түрүндөгү байланыштуу кебинин, кеп маданиятынын ыкмаларына, башкаларды уга билүү менен, өзүнүн ой-пикир, көз карашын далилдеп, коргой алуунун көндүмдөрүнө ээ болууга милдеттүү жагын караган.

Диссертант сабактарда интерактивдүү методдорду колдонуу жумуштарында, интерактивдүү методдордун методологиясы, принциптери менен функциялары, формалары менен каражаттары маселесине келгенде кыргыз окумуштуулары кыргыз тилин окутуунун методикасы илиминде текстти колдонуунун теориялык жана практикалык маселелери соңку жылдары атайын изилдөөгө алынып, диссертациялык иштер жазылып, атайын методикалык эмгектер жарыяланып келээрин баса белгилеген. Изилдөөнүн корутунду-сунуштары ишенимдүү жасалган, алар коюлган милдеттердин чечилишине баш ийдирилген. Изденүүчү изилдөөгө жаңыча мамиле кылып, көтөрүлгөн бардык көйгөйлөрдү бүгүнкү күндүн талабына ылайык иштеп чыгууга жетишкен.

Илимий эмгек боюнча айрым бир сунуштарды айта кетсек:

1. Колледждерде окутуу процессинде 1-2-курстарда “кыргыз тили” предмети өтүлөт. Анда сабактардын жумушчу компетенция картасында коммуникативдик компетенция так аныкталса;
2. Берилген шилтемелерди ыктуу пайдаланса;
3. Тиркемелерди көбөйтүү керек, ошондо кыргыз тили предметинин стандартына ылайык компетенттүүлүккө багытталган окутуу натыйжалары аныкталаар эле;

4. Сабакты интерактивдүү окутууга көбүрөөк басым коюлса, сабактын натыйжалуулугун арттырмак. Бул айтылгандар диссертациянын илимий-методикалык аппаратына, түзүлүшүнө, жалпы мазмунуна таасирин тийгизбейт.

Диссертация өз алдынча аткарылган илимий-изилдөө иш катары саналат жана диссертант алдына койгон милдеттерин толук аткара алган деп эсептөөгө болот.

Жыйынтыктап айтканда, Кашкариева Миргул Абибиллаевна «**Кыргыз тилин колледждерде коммуникативдик компетентүүлүккө негиздеп окутуунун технологиялары**» 13.00.02 – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз тили) педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган диссертациялык ишин Д 13. 20.623 диссертациялык кеңешке сунуш кылууга болот деп эсептейм.

Төрайым: Рахмат, анда эмесе сөз илимий жетекчи, профессор Чыманов Жеңишбек Арыповичке берилет.

Ж.А.Чыманов: Урматтуу кесиптештер, мени кубанткан нерсе ушул болду, көрсө, илимди борбордо эле эмес, региондордо да ийгиликтүү жасаса болооруна дагы бир жолу ынанып, сүйүнүп отурам. Мен сиздердин университетиниздерде биринчи жолу болуп жатам. Сиздердин окуу жайыңыздарда илимий иштерге болгон мамиленин жогору экендигине ынандым, анткени аталган диссертациялык иштин талкуусун уюштурууга болгон мамилениздер далилдеп турат. Сиздердин диссертантка берген сурооңуздардан, адис катары диссертацияга карата айтылган сунуш-пикирлериңиздерден, айрыкча, мына бул эки рецензенттин баяндамаларынан улам айтып жатам. Региондордогу жүргүзүлүп жаткан илимий иштердин абалы мына ушундай иш-чаралардан көрүнөт.

Диссертант менен төрт жылдан бери байланышып иш жүргүздүк. Тема тандалган күндөн баштап график түзүлүп, түзүлгөн графиктин боюнча ишти этабы менен берип жатты. Негизгиси, диссертантта ой бар экен, жазуу стили

жакшы экен, проблеманы көрө билип, ал маселенин чечүүнүн жолдорун тапканды билип, таап алган жолдорун ишке ашыруунун каражаттарын билүү диссертациялык ишти жазуунун негизги факторлору болуп эсептелет. Негизинен илимий изилдөөдө жана ишти аткарууда кыйналган жокпуз.

Кемчилиги жок жумуш болбойт. Эске алышыбыз керек болгон сунуш-пикирлерди, параметрлерди эске алабыз. Ал үчүн сиздерге ыраазычылык билдиребиз.

Төрайым: Эгерде башка пикирлер, суроолор жок болсо, жыйынтыктасак. Эч кимде алымча-кошумча жок болсо талкууну токтотуп, сөздү диссертантка берели.

Изденүүчү: Урматтуу бүгүнкү талкуунун катышуучулары, сиздер айткан сын-пикир, сунуштар үчүн ыраазычылык билдирем, айтылгандардын баарын эске алабыз. Убактыңыздарды бөлүп, диссертациябызды окуп, баалуу пикириңиздерди, сунуштарыңыздарды айтканыңыздар үчүн, чоң рахмат.

Төрайым: Рахмат. Анда жыйынтык чыгаралы. Изилдөө иши кандидаттык диссертациялык ишке коюлган талаптарга жооп берет. Анткени, бул иште бир эмес, бир нече маселелер чечилген. Мен бүгүнкү диссертациялык ишти талкуулоодон чоң канагаттануу алдым. Бул жерде жетекчиси профессор Чыманов Жеңишбек Арыповичтин эмгеги зор болсо керек.

Урматтуу бүгүнкү талкуунун катышуучулары, илимий изилдөөнүн актуалдуулугу, изилдөө объектиси, максат-милдеттери так, жыйынтыкталган, өз алдынча бүткөрүлгөн иш экендигин белгилөө менен, сиздердин ой-пикирлерди эске алуу менен изилдөөнү диссертациялык кеңешке кабыл алууга сунуштоону колго салам.

Жогоруда айтылгандардын негизинде бүтүм добушка коюлду. “Макул” – баары (27), “Каршы” – жок, “Калыс” – жок. Бүтүм жыйында бир добуштан кабыл алынды. Демек, жогорудагы рецензенттердин жана чыгып сүйлөгөндөрдүн пикирлеринин негизинде бул ишти диссертациялык кеңешке кабыл алууга сунуш кылуу боюнча бүтүм чыгарууга болот.

Кашкариева Миргул Абибиллаевна «Кыргыз тилин колледждерде коммуникативдик компетентүүлүккө негиздеп окутуунун технологиялары» деген темада 13.00.02 – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз тили) адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган диссертациялык ишин талкуулоонун жыйынтыгы боюнча бүгүнкү отурумдун токтомунун долбоору менен тааныштырып коюуга уруксат этиңиздер (корутундунун жана токтомдун долбоору окулат). Эгерде толуктоо-кошумчаларыңыздар жок болсо, токтомду бекитип коёлу. М.А.Кашкариеванын «Кыргыз тилин колледждерде коммуникативдик компетентүүлүккө негиздеп окутуунун технологиялары» деген темада 13.00.02 – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз тили) адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазган диссертациялык ишине болгон талкуунун негизинде жыйын

ТОКТОМ КЫЛАТ:

1. М.А.Кашкариеванын «Кыргыз тилин колледждерде коммуникативдик компетентүүлүккө негиздеп окутуунун технологиялары» деген темада 13.00.02 – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз тили) адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазган диссертациялык иши диссертант тарабынан толук аткарылып бүткөн жана кандидаттык диссертацияларга коюлуучу УАКтын талаптарына жооп берген иш деп эсептелсин жана талкуунун жүрүшүндө айтылган айрым сын-пикирлер, сунуштар диссертант тарабынан эске алынсын.

2. Талкууда айтылган сунуш, пикирлердин негизинде «Кыргыз тилин колледждерде коммуникативдик компетентүүлүккө негиздеп окутуунун технологиялары» деген темада 13.00.02 – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз тили) адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн

жазган диссертациялык иши диссертант тарабынан жекече аткарылган,
монографиялык мүнөздөгү изилдөө иши катары ачык коргоого сунушталсын.

Төрайым, педагогика илимдеринин
кандидаты, доцент:

М.С.Кадырова

Жыйындын катчысы, п.и.к.:

Г.О.Усарова

